

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ СКАНДАЛ В БОХЕМИЯ

Превод от английски: Йордан Костурков, —

chitanka.info

I

За Шерлок Холмс тя винаги ще си остане Жената. Рядко съм го чувал да я назовава другояче. В неговите очи тя засенчва всички останали представителки на своя пол и ги превъзхожда. Но това не означава, че изпитваше нещо напомнящо любов към Айрини Адлър. Всякакви чувства и особено това бяха чужди за хладния му, точен и възхитително уравновесен ум. За мен Холмс бе най-съвършената позната досега машина на разума и наблюдението, като любовник обаче би изпаднал в неловко положение. За нежните страсти говореше единствено с насмешка и сарказъм. За наблюдателя Холмс страстите бяха възхитителна находка — отлична възможност за разкриване на подбудите. Ала за тренирания човек на разума възможността подобни смущения да нарушат собствената му чувствителна и фина настройка означаваше някакъв застрашителен фактор да постави под съмнение всички постижения на ума му. Нито песъчинката, попаднала в прецизен инструмент, нито пукнатинката, появила се върху някоя от мощните му лупи, бяха в състояние така да нарушат спокойствието му, както едно силно чувство би го засегнало. При все това за него съществуваше една-единствена жена и тази жена беше покойната сега Айрини Адлър, оставила смътни спомени за себе си.

Напоследък рядко се срещях с Холмс. Бракът ми стана причина да се поотдалечим един от друг. Безкрайното ми щастие, както и типичните ангажименти, свързани с пълната всеотдайност към дома, които завладяват мъжа, станал изведнъж глава на домакинство, бяха достатъчни да погълнат цялото ми внимание; докато Холмс, който с цялата си бохемска душа се отвращаваше от всяка проява на светско общуване, остана в нашата квартира на улица „Бейкър“, заровен в старите си книги, разкъсван между кокаина и амбициите си, в полусънищата на наркотика и в пламенната сила на енергичния си дух. Той все така, както преди, беше дълбоко увлечен в изучаването на престъпленията и влагаше цялата си необхватна дарба и изключителната си наблюдателност в откриването на улики и

изясняването на загадки, изоставени като безнадеждни от официалните полицейски власти. От време на време до мен стигаха разкази за делата му: за повикването му в Одеса във връзка със случая „Трепов“, за това, как бе разкрил необичайната трагедия с братята Аткинсън в Тринкоумъли, и, накрая, за възложената му от холандското кралско семейство мисия, с която той се бе справил по такъв деликатен и успешен начин. Ала извън тези признаци за дейността му, за които научавах само толкова, колкото и всички останали читатели на всекидневния печат, почти не знаех какво става с някогашния ми приятел и другар.

Една вечер — беше 20 март 1888 година — се връщах от визита при пациент (бях пак възобновил частната си практика), когато пътят ме отведе на улица „Бейкър“. Като минавах край вратата, която добре помнех и завинаги щях да свързвам в ума си с времето, когато още ухажвах бъдещата си съпруга, както и с трагичните събития, описани в „Етюд в червено“, внезапно ме обзе страстно желание пак да видя Холмс и да науча как прилага удивителните си способности. Квартирата бе ярко осветена и точно когато погледнах нагоре, зърнах тъмния силует на високата му слаба фигура два пъти да се появява върху транспарантите. Той крачеше из стаята забързано и енергично, отпуснал глава на гърдите си, със склучени зад гърба ръце. Добре познавах настроенята и навиците му и тази поза и движенията му говореха сами за себе си. Пак се бе заловил с работа. Беше излязъл от наркотичните си халюцинации и разпалено се бе втурнал по дирите на някаква нова загадка. Позвъних и бях поканен да се кача горе, в стаята, която преди беше поне отчасти и моя.

Той не даде израз на никакви чувства, а и не очаквах да ги прояви, но мисля, че се зарадва, като ме видя. Почти без да каже нищо, само със сърдечен поглед и жест ме покани да се разположа в едно кресло, побутна към мен кутията с пури и ми посочи касата с напитки и сифона в ъгъла. След това се изправи пред камината и ме изгледа със странния си пронизващ поглед.

— Съпружеският живот ти понася добре — рече Холмс. — Струва ми се, Уотсън, че си напълнял с три килограма и половина от последния път, когато те видях.

— С три и нещо — поправих го аз.

— Така ли, стори ми се, че е с малко повече. Да, струва ми се, със съвсем малко повече, Уотсън. И както забелязвам, възобновил си лекарската си практика. Не беше ми казал, че имаш намерение да започваш работа.

— Ама как разбра?

— Виждам го, използвам дедукцията. Как съм разбрал, че неотдавна си се бил измокрил целият и че имаш изключително непохватна и небрежна прислужница, това ли?

— Скъпи Холмс — рекох, — но това е прекалено. Ако се беше родил преди няколко века, щяха да те изгорят на клада. Наистина в четвъртък ходих пеш извън града и се прибрах у дома ужасно изкалян, но тъй като сега съм облечен с други дрехи, не мога да си представя какво е дало материал на дедукцията ти. А Мери Джейн наистина е непоправима и жена ми вече ѝ отправи последно предупреждение. Но и тук не мога да разбера как стигаш до заключението си.

Холмс се позасмя тихо и потри дългите си жилести ръце.

— Изключително просто — каза той, — моите очи ми казват, че от вътрешната страна на лявата ти обувка, точно там, където е огряна от огъня в камината, кожата е одраскана и се забелязват шест почти успоредни резки. Очевидно са били направени от някой, който доста небрежно е остъргал ръбовете над подметката, за да отстрани засъхналата кал. Оттук следва, както виждаш, двойната ми дедукция, че си ходил навън в ужасно време и че за теб се грижи някоя крайно небрежна представителка на лондонската слугинска гилдия, която ти поврежда обувките. А що се отнася до лекарската ти практика, ако един господин дойде в квартирата ми и от него се носи миризмата на йодоформ, ако на десния му показалец има петно от сребърен нитрат и ако издутината отстрани на цилиндъра му сочи къде е прибрал стетоскопа си, трябва наистина да съм много тъп, за да не мога да заявя, че този човек е активно действащ представител на медицинската професия.

Не можех да не се разсмея, като го изслушах как простичко и непринудено обяснява процеса на дедукцията си.

— Като те слушам да представяш доводите си — коментирах аз, — всичко винаги започва да ми се струва толкова абсурдно елементарно, сякаш и сам бих могъл да стигна до тях, макар че всеки път, когато ги излагаш, се чувствам объркан, докато не ми изясниш

процеса си. Все пак продължавам да вярвам, че моите очи не виждат по-зле от твоите.

— Точно така — отговори той, после запали цигара и се отпусна във фотьойла. — Ти също виждаш, но не умееш да забелязваш. Разликата между едното и другото е ясна. Например ти много пъти си виждал стъпалата, които водят от антрето до тази стая тук горе.

— Да, много пъти.

— Колко пъти?

— Ами неколкостотин.

— Тогава колко стъпала има?

— Колко ли? Не знам.

— Точно така! Не си забелязал. А си ги виждал. Точно това ми е мисълта. Ето аз знам, че стъпалата са седемнайсет, защото не само съм ги виждал, но и съм ги забелязвал. Впрочем понеже се интересуваш от такива проблемчета и защото бе така любезен да опишеш няколко от моите дребни случаи, това тук може да те заинтересува — и той побутна към мен лист плътна розова хартия за писма, който лежеше разгънат на масата. — Пристигна с последната поща — рече Холмс. — Прочети го на глас.

Письмцето не носеше дата, нито подпис или адрес.

Тази вечер в осем без петнайсет — прочетох — ще Ви посети един господин, който желае да се посъветва с Вас по въпрос от изключителна важност. Неотдавнашните услуги, които оказахте на една от европейските кралски династии, показват, че сте човек, на когото може да се има безусловно доверие по наистина важни въпроси. Тази Ваша характеристика биде от всички кръгове потвърдена. В такъв случай бъдете на разположение в указания час и не се чувствайте засегнат, ако посетителят Ви носи маска.

— Наистина е загадъчно — казах аз. — Какво предполагаш, че означава?

— Още не разполагам с фактите. Капитална грешка е, ако се теоретизира, преди да са налице фактите. Човек започва, без да ще, така да използва фактите, че ги нагажда към предположенията си,

вместо да съгласувам предположенията с фактите. Но какво можеш да кажеш за самото писъмце?

Внимателно разгледах бележката, както и хартията, на която бе написана.

— Човекът, който го е писал, може да се предположи, е състоятелен — започнах, стараяйки се да подражавам на методите на моя приятел. — Такава хартия трудно може да се намери за по-малко от два шилинга и половина пакетът. Необикновено здрава и плътна е.

— Необикновено, точно тази е думата — обади се Холмс. — Това изобщо не е английска хартия. Вдигни я срещу светлината.

Направих, както ме помоли, и видях голяма буква „E“ и малко „g“, голямо „P“, както и голямо „G“ и малко „t“, втъкани в материята на хартията.

— Какво означава това според теб? — попита Холмс.

— Името на производителя без съмнение или по-точно — монограмът му.

— Съвсем не. Голямото „G“ и малкото „t“ са съкращение на *Gesellschaft*, което на немски означава „фирма“. Обичайно съкращение, подобно на „д-во“. „P“, естествено, означава *Papier* — „хартия“. А сега да видим това „Eg“. Нека погледнем в географския справочник — и той свали от полицата тежък кафяв том. — *Eglow, Eglonitz*, а, ето — *Egria*. „Егрия“ е немскоговореща област в Бохемия, недалеч от Карлсбад. Известна е с това, че е станала сцена на смъртта на Валенщайн, както и с многобройните си стъкларски и хартиени фабрики." Ха-ха, е, моето момче, какво разбираш дотук? — очите му искряха, когато издуха триумфално във въздуха огромен синкав облак дим от цигарата си.

— Хартията е произведена в Бохемия — отговорих.

— Точно така. А човекът, който е написал бележката, е германец. Обърни внимание на необичайната конструкция на изречението „Тази ваша характеристика биде от всички кръгове потвърдена.“ Това не може да бъде написано от французин или от руснак. Единствено германецът борави така грубо с глаголите си. Значи остава само да открием какво иска този германец, който пише на бохемска хартия и желае да носи маска, за да не показва лицето си. Ето го и него, ако не греша, идва да разсее всичките ни съмнения.

Докато изговаряше тези думи, се чу тропот на конски копита и стърженето на колела в бордюра, последвани от рязко иззвъняване. Холмс подсвирна.

— Два коня, съдейки по звука — рече той. — Да — продължи, след като надникна през прозореца. — Чудесно закрито файтонче, теглено от две красавици. Над сто и петдесет лири всяка. Уотсън, в този случай дори да няма друго нищо, има пари.

— Май е по-добре да си тръгвам, Холмс.

— В никакъв случай, докторе. Стой си на мястото. Без моя Бозуел^[1] съм загубен. Случаят обещава да е интересен. Ще бъде жалко да го пропуснеш.

— Но твоят клиент...

— Остави го него. На мен може да ми бъде необходима твоята помощ, а и на него също. Ето го, идва. Седни в това кресло, докторе, и ни ощастливи с пълното си внимание.

Звукът на бавни и тежки стъпки, който прозвуча откъм стълбите и коридора, стихна непосредствено пред вратата. След това се разнесе силно и властно почукване.

— Влез! — извика Холмс.

В стаята влезе мъж, не по-малко от два метра висок, с гърди и крайници на същински Херкулес. Облечен бе в скъпи дрехи, но със съмнителен вкус, биха казали мнозина в Англия. Ръкавите и предницата на двуредното му палто се пресичаха от плътни астраганени ленти, а тъмносинята пелерина, наметната на раменете му, бе общита с огненочервена коприна и прикрепена на врата с брошка, ярък аквамарин. Високи до средата на прасеца му ботуши с кончови, гарнирани със скъпи кожички, допълваха впечатлението за варварски разкош, излъчвано от целия му външен вид. В ръката си мъжът държеше широкопола шапка, а горната част от лицето му бе закрыта от черна полумаска, стигаща до скулите, която очевидно бе нагласил току-що, защото, когато влезе, ръката му още бе вдигната към маската. Ако се съдеше по откритата долна част на лицето, мъжът бе с волеви характер, като дебелата увиснала устна и удължената плоска брадичка подсказваха граничеща с твърдоглавие непоколебимост.

— Получихте ли писмото ми? — попита мъжът с плътен рязък глас и силно изразен немски акцент. — Съобщих ви, че ще ви посетя

— той премести погледа си от единия от нас към другия, сякаш не можеше да реши към кого да се обърне.

— Заповядайте, седнете — покани го Холмс. — Това е моят приятел и колега доктор Уотсън, който е така любезен понякога да ми оказва помощта си при моите случаи. С кого имам честта да разговарям?

— Можете да ме наричате граф Фон Крам, бохемски благородник. Както разбирам, този господин, вашият приятел, е човек дискретен и с добра репутация, на когото мога да поверя въпрос от крайна важност. Защото, ако това не е така, бих предпочел да общувам с вас насаме.

Аз се изправих да си тръгна, но Холмс ме улови за китката и ме придърпа обратно към креслото.

— Или ще говорите пред двама ни, или няма да говорите с никого — заяви той. — Пред този господин можете да изречете всичко, което можете да кажете на мен.

Графът сви широките си рамене.

— Тогава трябва да започна с това — каза той — да поискам от вас да запазите пълна дискретност в продължение на две години, след което въпросът вече няма да е от такава важност. Докато понастоящем, не би било пресилено да се твърди, той е с такава тежест, че може да повлияе върху европейската история.

— Давам дума — заяви Холмс.

— Аз също.

— Моля да ме извините за тази маска — продължи нашият странен посетител. — Августейшата персона, която ме е натоварила с тази задача, желае, щото нейният представител да остане непознат за вас, при което трябва да ви призная начаса, че титлата, с която преди малко се назовах, всъщност не е моя.

— Това ми беше ясно — хладно каза Холмс.

— Обстоятелствата са крайно деликатни и е нужно да се вземат всички предпазни мерки, за да се потуши нещо, което може да прерасне в скандал и сериозно да компрометира едно от европейските кралски семейства. Или, за да се изразя по-точно, въпросът засяга прочутата династия Ормцайн, наследствените владетели на Бохемия.

— И това ми беше ясно — тихо рече Холмс, облегна се в креслото и затвори очи.

Нашият посетител с очевидна изненада хвърли поглед към отпуснатата крехка фигура на човека, който без съмнение му бе описан като най-енергичния детектив в Европа. Холмс бавно отвори очи и нетърпеливо погледна към своя клиент исполин.

— Ако ваше величество благоволи да изложи случая — заяви той, — ще бъда в състояние да ви дам по-добър съвет.

Мъжът скочи от стола си и закрачи напред-назад из стаята в състояние на неудържима възбуда. После с жест на отчаяние смъкна рязко маската от лицето си и я запрати на пода.

— Прав сте! — извика. — аз съм кралят. И защо трябва да се опитвам да скрия това?

— Наистина, защо? — тихо повтори Холмс. — Още преди ваше величество да бе казал каквото и да било, вече знаех, че разговарям с Вилхелм Готсрайх Сигизмунд фон Ормщайн, велик херцог на Касел Фелщайн и наследствен владетел на Бохемия.

— Но вие трябва да разберете — рече нашият странен посетител, след като отново седна и прокара ръка по високото си бяло чело, — трябва да разберете, че не съм свикнал да върша работа от такъв вид лично. Ала въпросът е толкова деликатен, че не можех да го поверя на някой пратеник, без да се поставя в зависимост от него. Пристигнах инкогнито от Прага с цел да се посъветвам с вас.

— Тогава, моля ви, започнете — подкани го Холмс, като отново притвори очи.

— Фактите накратко са следните: Преди пет години по време на една продължителна визита във Варшава се запознах с прочутата авантюристка Айрини Адлър. Името ѝ несъмнено ви е познато.

— Докторе, ако обичаш, направи справка в моя азбучник — тихо ме помоли Холмс, без да отваря очи.

От дълги години той системно събираще извлечения от всички вестникарски съобщения относно лица и други въпроси, така че трудно бе да се спомене някоя тема или човек, за които да не бе в състояние незабавно да предостави нужната информация. Сега намерих справката за госпожата между биографиите на един равин и на един морски капитан, автор на монография за морските дълбоководни риби.

— Я да видя! — поиска Холмс. — Хм! Родена в Ню Джърси през 1858 година. Алт, ха! Ла Скала, хм! Солистка на Варшавската

императорска опера, да! Оттеглила се от оперната сцена, ха! Живее в Лондон, точно така! Ваше величество, както разбирам, вие сте се отдали на увлечението си по тази млада жена, написали сте ѝ няколко компрометиращи писма и сега желаете да си ги получите обратно от нея.

— Точно така. Но как...

— Да сте сключвали таен брак?

— Не.

— А оставили ли сте ѝ някакви книжа с правна стойност или свидетелства?

— Не.

— Тогава не мога да ви разбера, ваше величество. Ако тази млада жена извади на показ писма, за да ви изнудва или с някаква друга цел, по какъв начин ще успее да докаже автентичността им?

— По почерка вероятно.

— Ами, ами! Фалшификация.

— Личната ми хартия за писма.

— Открадната.

— Собственият ми печат.

— Подправен.

— Снимката ми.

— Купена.

— Но на снимката сме двамата с нея.

— О, Господи! Това вече не е добре! Ваше величество действително е извършил неблагоприятна постъпка.

— Аз бях луд, бях се побъркал.

— Сериозно сте се компрометирали.

— Тогава бях само кронпринц, престолонаследник. Бях млад. И сега съм едва на трийсет години.

— Снимката трябва да се вземе обратно.

— Опитавме се и не успяхме.

— Ваше величество трябва да плати. Налага се снимката да бъде откупена.

— Не иска да я продаде.

— Тогава трябва да бъде открадната.

— Направихме пет опита. Два пъти платени от мен крадци обираха с взлом къщата ѝ. Веднъж, докато тя пътуваше, откраднахме

багажа ѝ. Два пъти ѝ устройвахме засади. Никакъв резултат.

— Нито следа от снимката?

— Абсолютно никаква. Холмс се засмя.

— Добро проблемче — рече той.

— За мен е много сериозен проблем — с упрек му отвърна кралят.

— Наистина е сериозен. И какво възнамерява да направи тя със снимката?

— Да ме погуби.

— Но как?

— Аз се готвя да се женя.

— Да, чух.

— За Клотилде Лотман фон Сакс-Менинген, по-малката дъщеря на краля на Скандинавия. Може и да сте запознат със строгите правила, които семейството ѝ съблюдава. А и тя самата е олицетворение на деликатността. Дори капчица съмнение относно моето поведение ще сложи край на всичко.

— А Айрини Адлър?

— Заплашва, че ще им изпрати снимката. И ще го направи. Знам, че ще го направи. Вие не я познавате, но тя е коравосърдечна жена. Лицето ѝ е като на най-красивите жени, а умът ѝ е като на най-решителните мъже. Няма да се спре пред нищо, само и само да не се ожени за друга жена. Пред абсолютно нищо...

— Сигурен ли сте, че още не е изпратила снимката?

— Сигурен съм.

— А защо?

— Защото заяви, че ще я изпрати в деня, в който годежът бъде публично обявен. Пада се следващия понеделник.

— А, значи разполагаме с още три дни — заяви Холмс, прозявайки се. — За голямо мое щастие, тъй като имам една-две много важни работи за проучване. Ваше величество, разбира се, ще остане в Лондон?

— Разбира се. Ще ме намерите в хотел „Лангам“ под името граф Фон Крам.

— Тогава ще ви драсна някой ред, за да ви осведомя докъде сме стигнали.

— Да, моля ви. През цялото време ще тръпна от страх.

— А по отношение на парите?

— Имате картбланш.

— Без ограничения?

— Заявявам ви, че съм готов да дам дори една от областите на кралството си, за да получа тази снимка обратно.

— А за текущи разноски?

Кралят извади изпод пелерината си тежка кесия от кожа на дива коза и я остави на масата.

— Вътре има триста лири в злато и седемстотин в банкноти — каза той.

Холмс бързо написа разписка върху лист от бележника си и му я подаде.

— А адресът на мадмоазел? — попита той.

— Брайъни лодж на „Сърпънтайн авеню“ в Сейнт Джонс уд.

Холмс си го записа.

— И още един въпрос — продължи той. — Снимката кабинетен формат ли е?

— Да.

— Е, тогава лека нощ, ваше величество, и вярвам, че скоро ще имаме добри вести за вас. Лека нощ и на теб, Уотсън — добави той, когато файтонът на краля изтрополи по улицата. — Ако бъдеш така любезен да ми се обадиш утре следобед в три часа, бих искал да пообсъдим това проблемче с теб.

[1] Джеймс Бозуел, спътник и биограф на влиятелния английски литератор от XVIII век д-р Самюъл Джонсън. — Б.пр. ↑

II

Точно в три часа бях на улица „Бейкър“, но Холмс го нямаше. Хазяйката ми съобщи, че излязъл от къщи малко след осем часа сутринта. Седнах до камината, решен да го изчакам, колкото и да се забавеше. Разследването вече силно ме бе заинтригувало. Макар случаят да не бе забулен в зловеща и странна тайнственост, обвиваща описаните вече от мен две престъпления, естеството на въпроса и високото положение на клиента му придаваха специфична особеност. А и с каквото и разследване да се занимаваше приятелят ми, умелото контролиране на ситуацията, енергичният му и проникателен начин на разсъждение ми доставяха наслада, докато наблюдавах системата му на работа, както и бързите и изкусни методи, с които разплиташе и най-заплетените загадки. Така бях свикнал с постоянните му успехи, че вероятността от провал изобщо не ми минаваше през ум.

Беше почти четири часа, когато вратата се отвори и в стаята влезе един коняр, сякаш пиян, разрошен, с бакенбарди, с пламнало лице и дрипави дрехи. Колкото и да бях свикнал с удивителната способност на приятеля ми да се предрешава, наложи се да огледам три пъти този мъж, преди да се убедя, че наистина е Холмс. Той ми кимна и се скри в спалнята, откъдето се появи след пет минути в обичайния си, напълно порядъчен вид облечен в костюм от туид. Пъхна ръце в джобовете и протегна крака пред камината, като в продължение на няколко минути се заливаше от смях.

— Боже Господи! — извика той, задави се и после продължи да се смее, докато накрая се облегна назад, безпомощно отпуснат в креслото.

— Какво има?

— Невероятно смешно е. Сигурен съм, че никога няма да можеш да познаеш с какво се занимавах сутринта и какво се наложи да правя накрая.

— Не мога да си представя. Предполагам, че си наблюдавал навиците на госпожица Айрини Адлър, а може би и къщата ѝ.

— Точно така, но последиците бяха доста необичайни. Но нека да ти разкажа. Излязох от къщи малко след осем сутринта преоблечен като безработен коняр. Хората, които обичат конете, се разбират чудесно, също като масоните. Стани един от тях и ще научиш всичко, каквото ти трябва. Скоро намерих Брайъни лодж. Това е вила бижу, с градина зад сградата, чиято предна фасада на два етажа се издига на самата улица. Брави с топки на вратата. Просторна всекидневна отдясно с високи прозорци почти до пода с онези безсмислени английски ключалки, които и дете може да отвори. Отзад нищо забележително, освен че до прозореца на антрето може да се стигне от покрива на пристройката за каретите. Обиколих вилата и я разгледах отблизо отвсякъде, без да забележа обаче нищо друго, което да представлява интерес. Завъртях се наоколо и както очаквах, открих конюшня в уличката, която минава покрай единия зид на градината. Помогнах на конярите с оборката на конете им, като в замяна получих от тях два пенса, чаша смесена бира, две дози ситно нарязан тютюн и колкото щеш сведения за госпожица Адлър, да не говорим, че се наложи да изслушам биографиите на още пет-шест съседни, към които не изпитвам никакъв интерес.

— И какво научи за Айрини Адлър? — попитах.

— А, завъртяла е главата на всички мъже околоръст. Тя е най-нежното същество, носещо боне, на нашата планета. Така говорят всички в конюшната на „Сърпънтайн авеню“. Живее тихо, пее по концерти, всеки ден в пет часа излиза с кола и се връща точно в седем за вечеря. По друго време излиза рядко, освен когато има концерт. Сред посетителите ѝ има само един мъж, но пък с него се среща доста често. Тъмнокос, красив и елегантен, идва поне веднъж дневно, а понякога и два пъти. Нарича се господин Годфри Нортън от адвокатското сдружение в Инър темпъл. Виждаш ли предимствата на файтонджиите като осведомители? Над десетина пъти са го возили от конюшните на „Сърпънтайн авеню“ до дома му и знаят всичко за него. Когато изслушах това, което имаха да ми кажат, продължих да се разхождам напред-назад покрай Брайъни лодж и да обмислям плана си за действие. Този Годфри Нортън очевидно беше важен фактор в случая. Адвокат. Звучи заплашително. Каква е връзката между двамата и каква е целта на честите му посещения? Каква му е тя — клиентка, приятелка или любовница? Ако е първото, вероятно му е предала

снимката за съхранение. Ако е последното, е по-малко вероятно. От отговора на този въпрос зависеше дали да продължа работата си в Брайъни лодж, или да прехвърля вниманието си към квартирата на господина в Темпъл. Беше деликатен момент, свързан с евентуално разширяване обхвата на моето разследване. Боя се, че те отегчавам с всички тези подробности, но трябва да ти дам възможност да разбереш всичките ми дребни затруднения, за да можеш да схванеш ситуацията.

— Слушам те внимателно — обадох се аз.

— Докато размишлявах над проблема, пред Брайъни лодж спря един наемен кабриолет и от него изскочи някакъв господин. Забележително красив мъж, мургав, с орлов нос и мустаци, очевидно мъжът, за когото бях слушал. Виждаше се, че много бърза, викна на файтонджията да го почака и се стрелна с вид на човек, чувстващ се съвсем като у дома си, покрай домашната прислужница, която отвори вратата. Остана в къщата около половин час. Зърнах го няколко пъти през прозорците на всекидневната — крачеше напред-назад и говореше възбудено, ръкомахайки. Нея изобщо не видях. След малко той излезе с още по-объркан вид. Извади от джоба си златен часовник и го погледна съсредоточено. „Карай като фурия — викна на файтонджията. — Най-напред до магазина «Грос и Ханки» на улица «Риджънт», а после до църквата «Сейнт Моника» на «Еджуеър роуд». Ще получиш половин лира, ако стигнем за двацет минути!“ И потеглиха, а докато аз се питах дали да ги последвам, по улицата се зададе изискано малко ландо, чийто кочияш бе успял да закопчае само половината копчета на сакото си, вратовръзката му бе нахлузена едва ли не под ушите, а ремъците от сбруята на коня му стърчаха от катарамите. Още не бе успял да спре съвсем, когато от вратата на антрето изскочи нашата дама и се метна вътре. Успях само да я зърна. Красива жена с лице, за което един мъж е готов да умре. „Църквата «Сейнт Моника», Джон! — извика тя. — Ще получиш половин лира, ако стигнем там за двацет минути!“ Всичко това, Уотсън, бе толкова чудесно, че не можех да го пропусна. И тъкмо се колебаех дали да се затичам след нея, или да се метна отзад на ландото ѝ, когато по улицата мина един кабриолет. Файтонджията два пъти се почуди дали да вземе такъв опърпан пътник, но аз скочих в колата, преди да успее да ми откаже. „Църквата «Сейнт Моника» — викнах му. — Ще получиш половин лира, ако стигнем за двацет минути!“ Беше

дванайсет без двайсет и пет. Моят файтонджия караше здравата и мисля, че никога не са ме возили толкова бързо, но все пак другите двама ни бяха изпреварили. Когато пристигнах, кабриолетът и ландото вече стояха пред вратата с плувнали в пот коне. Платих на файтонджията и бързо влязох в църквата. Вътре нямаше абсолютно никой освен двамата, които бях преследвал, както и един облечен с бяла стола свещеник, който, стори ми се, спореше с тях. И тримата стояха пред олтара. Тръгнах бавно по страничната пътека между редовете като човек без работа, отбил се в църква. Внезапно за моя изненада тримата пред олтара се обърнаха и Годфри Нортън изтича към мен. „Слава Богу! — извика той. — Ти ставаш! Хайде! Идвай!“ „Какво сега?“ — попитах аз. „Ела, човече, постой тук само три минути, иначе няма да е законно.“ Почти ме завлече до олтара и преди да успея да разбера къде сме, вече бях започнал да мънкам отговорите, които ми шепнеха в ухото, и да свидетелствам за неща, от които нямаш понятие, най-общо, да давам своя принос за трайното впрягане на Айрини Адлър, неомъжена, и на Годфри Нортън, ерген, в брачния хомот. Всичко свърши за миг и господинът вече ми благодареше от едната страна, дамата от другата, а свещеникът пред мен сияеше. Това бе най-нелепото положение, в което съм изпадал през живота си. И сега ми е смешно, като си помисля. Изглежда, документите им не са били съвсем редовни и свещеникът категорично отказваше да ги ожени без никакъв свидетел, така че щастливата ми поява спести на младоженеца необходимостта да кръстосва улиците, за да търси някой. Младоженката ми даде една лира и аз възнамерявам да си окача тази монета на ланеца на часовника за спомен от събитието.

— Много неочакван обрат — казах, — е, и сега какво?

— Ами реших, че плановете ми са сериозно застрашени. Съвсем вероятно изглеждаше двойката да отпътува незабавно за някъде и да бъда принуден да взема бързи и енергични мерки. Те обаче се разделиха на вратата на църквата, той се върна в Темпъл, а тя — у дома. „Ще изляза с колата до парка в пет часа, както обикновено“ — каза му тя на тръгване. Не чух нищо друго. Потеглиха в различни посоки и аз също си тръгнах, за да направя от своя страна нужното.

— А именно?

— Студено говеждо и чаша бира — отвърна Холмс, като дръпна звънеца. — Дори не успях да помисля за храна, а по всяка вероятност

тази вечер ще бъде още по-зает. Между другото, докторе, необходимо ми е твоето съдействие.

— За мен ще е удоволствие.

— Имаш ли нещо против да нарушиш закона?

— Ни най-малко.

— А да поемеш риска да те арестуват?

— Готов съм, стига да е в името на добра кауза.

— О, каузата е прекрасна!

— Тогава съм на твое разположение.

— Сигурен бях, че мога да разчитам на теб.

— И какво точно искаш от мен?

— Ще ти обясня, след като госпожа Търнър дойде с подноса. А сега — продължи той, като се нахвърли върху скромната храна, която нашата хазайка беше приготвила — трябва да обсъдим въпроса, докато се храня, защото не разполагам с много време. Вече е почти пет часа. След два часа трябва да се появим на сцената на действието. Госпожица Айрини, или по-точно — госпожа Айрини, се връща от разходката си в седем. Ние трябва да сме пред Брайъни лодж, за да я посрещнем.

— И после?

— Остави това на мен. Вече съм уредил всичко, което трябва да се случи. Настоявам само за едно. Каквото и да стане, ти не бива да се намесваш. Разбираш ли?

— Трябва да остана безучастен, така ли?

— Не бива да вършиш нищо. Вероятно ще възникне една дребна неприятност. Не се намесвай. Ще се свърши с това, че ще ме въведат в къщата. Четири-пет минути по-късно прозорецът на всекидневната ще се отвори. Ти трябва да си наблизко.

— Добре.

— Ще ме наблюдаваш, ще можеш да ме виждаш отвън.

— Добре.

— И когато вдигна ръка, ето така, ще хвърлиш в стаята онова, което ще ти дам, и в същото време ще извикаш, че има пожар. Следиш ли мисълта ми?

— Напълно.

— Няма нищо страшно — каза той и извади от джоба си продълговата ролка с формата на пура. — Това е обикновена димка,

използвана от водопроводчиците, с по една капсула за самовъзпламеняване във всеки край. Задачата ти е само това. Когато извикаш, че има пожар, ще привлечеш вниманието на доста хора. След това можеш да тръгнеш към края на улицата, а аз ще дойда при теб след десет минути. Надявам се, че обясних всичко?

— Трябва да не се намесвам, да се приближа до прозореца, да те наблюдавам и когато дадеш сигнал, да хвърля вътре този предмет, след това да извикам, че има пожар, и да те изчакам на ъгъла на улицата.

— Точно така.

— Можеш напълно да разчиташ на мен.

— Отлично. Струва ми се, че вече почти става време да се приготвя за новата си роля.

Той се скри в спалнята и се появи след няколко минути преобразен на мил и простодушен протестантски свещеник. С широкополата черна шапка, широките неогладени панталони, бялата вратовръзка, съчувствената усмивка, както и с цялото излъчване на съсредоточено и благосклонно внимание можеше да се сравнява единствено с преподобния Джон Хеър. Холмс не просто бе сменил облеклото си. Изразът на лицето, поведението, самата му душевност сякаш се сменяха с всяка нова роля, в която се въплъщаваше. Сцената бе останала без един чудесен актьор, както и науката — без един проникновен мислител, когато той се бе посветил на криминалните разследвания.

В шест и петнайсет тръгнахме от улица „Бейкър“, а когато пристигнахме на „Сърпънтайн авеню“, до седем оставаха десетина минути. Вече се бе здрачило, почнаха да палят осветлението, а ние се разхождахме пред Брайъни лодж и изчаквахме обитателката на вилата. Къщата изглеждаше точно както си я бях представял от краткото описание на Шерлок Холмс, но районът се оказа неочаквано оживен за малка уличка в тих квартал. На единия ъгъл стояха групичка зле облечени мъже, които пушеха и се смееха; виждаха се също един точилар на ножици с точилото си, двама гвардейци, които се задяваха с едно слугинче, както и неколцина добре облечени младежи, шляещи се с пури в уста.

— Тази венчавка — започна Холмс, докато се разхождахме насам-натам пред къщата, — доста опростява нещата. Сега снимката се превръща в нож с две остриета. Ситуацията е такава, че и госпожата

ще има толкова желание господин Годфри Нортън да я види, колкото и на нашия клиент му се ще тя да се появи пред очите на неговата принцеса. Сега въпросът е ще можем ли да я намерим.

— Да, къде ли е?

— Крайно невероятно е тя да я носи със себе си. Снимката е кабинетен формат. Твърде голяма е, за да се скрие лесно в роклята на една жена. Тя знае, че кралят е в състояние да ѝ устрои засада и да я претърси. Вече са били направени два подобни опита. Можем да приемем, че не носи снимката със себе си.

— Тогава къде може да е?

— Например у нейния банкир или адвокат. Тази двойна възможност не е изключена. Но аз съм склонен да приема, че не е нито у единия, нито у другия. По природа жените са загадъчни и обичат всичко да държат в ръцете си. Защо да я дава на друг човек? Тя може да се довери на попечителите си, но не е в състояние да прецени какви косвени или политически методи на въздействие могат да бъдат използвани, за да се окаже натиск върху един делови човек. А и не забравяй, че е решила да я използва само след няколко дни. Явно е някъде, където да ѝ е подръка. Явно е в къщата ѝ.

— Но нали вече са прониквали там два пъти с взлом?

— Пфу! Не са знаели къде да гледат.

— А ти къде ще гледаш?

— Аз няма да гледам.

— А какво ще правиш?

— Ще я накарам да ми я даде.

— Но тя ще ти откаже.

— Няма да бъде в състояние. Ето че чувам тропот на колела. Това е нейната карета. Сега изпълнявай безпрекословно разпорежданията ми.

Докато той говореше, иззад ъгъла на улицата се появиха светлините от страничните фенери на карета. Беше изисканото малко ландо, което изтрополя до вратата на Брайъни лодж. Когато спря, един от мъжете, които се шляеха на ъгъла, се втурна да отвори вратичката с надеждата да спечели някое пени, но беше изблъскан от друг безделник, който се спусна със същите намерения. Избухна яростна кавга, която се разпали още повече от двамата гвардейци, които взеха страната на единия безделник, докато точиларят се намеси също

толкова разпалено на страната на другия. Размахаха се юмруци и за миг дамата, слязла от каретата си, се озова в центъра на групичката биещи се мъже с пламнали лица, които безжалостно се налагаха. Холмс се втурна към тълпата, за да защити дамата, но когато се добра до нея, извика и рухна на земята, а от лицето му рухна кръв. Щом видяха, че пада, гвардейците си плюха на петите в едната посока, а безделниците хукнаха в другата. Неколцината добре облечени мъже, които бяха наблюдавали боя отстрани, без да се намесват, най-сетне се притекоха да помогнат на дамата и да се погрижат за ранения човек. Айрини Адлър, както ще продължа да я наричам, бе изтичала нагоре по стълбите, но се спря на площадката, където прекрасната ѝ фигура се очертаваше от лампата в антрето, загледана към улицата.

— Сериозно ли е пострадал този клетник? — попита тя.

— Умрял е! — извикаха няколко гласа.

— Не, не, диша още! — обади се друг глас. — Но ще свърши, преди да сме го закарали в болницата.

— Какъв смел човек — обади се една жена. — Ако не беше той, ония щяха да ограбят портмонето и часовника на дамата. Това е опасна банда. А, диша, диша!

— Не бива да лежи на улицата. Може ли да го внесем в къщата, госпожо?

— Разбира се. Внесете го във всекидневната. Там има удобен диван. Отгук, моля!

И Холмс бавно и тържествено бе внесен в Брайъни лодж и настанен в централното помещение, докато аз безшумно наблюдавах ставащото от поста си до прозореца. Запалиха осветлението, но щорите не бяха спуснати, така че виждах приятеля си проснат на дивана. Не зная дали той изпитваше угризения в този момент от ролята, в която се бе вживял, но аз самият никога не съм се чувствал по-засрамен от мига, в който видях красивото създание, против което заговорничех, да се грижи за ранения мъж с огромно състрадание. Ала щеше да бъде най-черно предателство спрямо Холмс да се откажа от задачата, която ми бе поверил. Ожесточих сърцето си и извадих димката от палтото. Все пак, рекох си, ние не я нараняваме пряко. Само я възпираме да не нарани друг човек.

Холмс се приповдигна и приседна на дивана. Приличаше на човек, комуто не достига въздух. Една прислужница се втурна и

разтвори широко прозореца. В същия момент той вдигна ръка, аз метнах димката в стаята и изкрещях: „Пожар!“ Почти в същия миг цялата тълпа зрители — и добре облечените, и зле облечените, и господата, и прислужниците — подеха в хор: „Пожар!“ Гъсти кълба дим се извиха в стаята и заизскачаха през отворения прозорец. Зърнах мятащи се фигури и миг по-късно чух гласа на Шерлок Холмс, който убеждаваше, че тревогата е фалшива. Шмугнах се сред крещящата тълпа и си пробих път до ъгъла на улицата, а след десет минути с радост усетих ръката на моя приятел да ме улавя, за да се измъкнем от сцената на врявата и бъркотията. Той повървя бързо и мълчаливо няколко минути, докато не свихме по една от тихите улици, водещи към „Еджуеър роуд“.

— Справи се чудесно, докторе — рече Холмс. — Не би могло да бъде по-добре. Всичко е наред.

— Значи снимката е у теб!

— Зная къде е.

— Как разбра?

— Тя ми показа, както ти обещах, че ще направи.

— Не разбирам.

— Нямам намерение да създавам загадки — засмя се той. — Всичко беше свършено просто. Ти, разбира се, си забелязал, че всички на улицата бяха наши съучастници. Всичките бяха наети за цялата вечер.

— Успях да се досетя.

— После, когато избухна кавгата, аз държах в ръката си влажна червена боя. Втурнах се, паднах, плеснах се с ръка по лицето и се превърнах в окаяна гледка. Стар номер.

— Който и аз успях да разгадая.

— След това ме внесоха вътре. Нямаше как да не ме пусне в къщата. Можеше ли да направи друго? И то във всекидневната, точно там, където подозирах. Снимката бе скрита някъде там, пред спалнята й, и аз бях решен да науча къде. Сложиха ме на дивана, показах, че не ми достига въздух, те бяха принудени да отворят прозореца и ти получи удобен случай да действаш.

— Това с какво ти помогна?

— Беше изключително важно. Когато една жена разбере, че в къщата й гори пожар, инстинктивно се втурва най-напред към онова,

на което най-много държи. Това е непреодолим вътрешен порив, неведнъж съм се възползвал от него. Така беше при скандала за завещанието на Дарлингтън, а също и при историята в замъка Арнсуърт. Омъжената жена се втурва към детето си, а неженената — към кутията за скъпоценности. Бях наясно, че нашата дама днес няма в дома си нещо, което да цени повече от онова, което търсим. Щеше да се втурне да го спасява. Тревогата за пожар беше много убедителна. Димът и виковете могат да сепнат и човек с железни нерви. Тя реагира идеално. Снимката беше в нишата зад плъзгащия се плот, точно над шнура за звънеца вдясно. Само за миг се озова там и аз успях да я зърна, когато я измъкна наполовина. Когато извиках, че тревогата е фалшива, тя я пхна обратно, погледна към димката, изтича от всекидневната и повече не я видях. Аз станах и се измъкнах от стаята, поднасяйки извиненията си. Поколебах се за миг дали да не прибера веднага снимката, но бе влязъл кочияшът и понеже ми се стори, че ме наблюдава втренчено, реших, че ще е по-сигурно да изчакам. Прекалената прибързаност понякога може да провали всичко.

— А сега? — попитах аз.

— Задачата ни фактически приключи. Утре с краля и теб, ако имаш желание да дойдеш, ще посетим вилата. Ще ни поканят във всекидневната, за да изчакаме дамата, но най-вероятно, когато тя дойде, няма да намери нито нас, нито снимката. Негово величество вероятно ще бъде удовлетворен, ако я прибере със собствените си ръце.

— И кога ще направите посещението?

— В осем часа сутринта. Тя няма да е още станала, така че ще имаме свобода на действие. Но освен това трябва и да действваме бързо, защото тази венчавка може изцяло да промени живота и навиците ѝ. Незабавно трябва да телеграфирам на краля.

Бяхме стигнали до улица „Бейкър“ и стояхме пред вратата. Холмс търсеше ключа си, когато един минувач го поздрави:

— Добър вечер, господин Шерлок Холмс!

На тротоара имаше само неколцина души, но поздравът, изглежда, бе отправен от слабичък младеж с широко палто, бързешком минал край нас.

— Чувал съм този глас — рече Холмс, загледан по зле осветената улица. — Кой, по дяволите, може да е?

III

Тази нощ останах да преспя на улица „Бейкър“ и сутринта, тъкмо когато бяхме започнали да пием кафето си с препечен хляб, кралят на Бохемия нахлу в стаята.

— Наистина ли я взехте! — извика той, сграбчвайки Шерлок Холмс за двете рамена, като жадно го гледаше в лицето.

— Още не.

— Но се надявате?

— Надявам се.

— Да вървим тогава. Изгарям от нетърпение.

— Нужен ни е файтон.

— Защо, моята карета чака долу.

— Е, това ще опрости нещата — и ние слязохме долу и за сетен път се отправихме към Брайъни лодж.

— Айрини Адлър се омъжи — подхвърли Холмс.

— Омъжи ли се! Кога?

— Вчера.

— За кого?

За един английски адвокат на име Нортън.

— Но не е възможно тя да го обича?

— Надявам се, че го обича.

— И защо се надявате?

— Защото това ще ви спести, ваше величество, страхове от понататъшни неприятности. Ако дамата обича съпруга си, тя не може да обича ваше величество. А ако не обича ваше величество, няма причина да се опитва да попречи на плановете ви.

— Това е така. Но пък... Ех! Да беше от род като моя! Каква кралица би станало от нея! — той замълча умърлушено и не проговори повече, докато не спряхме на „Сърпънтайн авеню“.

Вратата на Брайъни лодж беше отворена и на стъпалата стоеше възрастна жена, която ни изгледа с язвителен поглед, когато слязохме от каретата.

— Господин Шерлок Холмс, предполагам? — попита тя.

— Аз съм господин Холмс — отговори приятелят ми, като я изгледа с въпросителен и доста обезпокоен поглед.

— Така ли! Господарката ми каза, че има вероятност да ни посетите. Тя отпътува за Европа днес сутринта в 5 и 15 от Чаринг крос.

— Какво! — Шерлок Холмс отстъпи, олюлявайки се, пребледнял от огорчение и изненада. — Искате да кажете, че е напуснала Англия?

— Повече няма да се връща.

— А документите? — попита кралят с дрезгав глас. — Всичко е изгубено.

— Сега ще видим — Холмс изблъска настрани прислужницата и се втурна към всекидневната, последван от краля и мен. Мебелите бяха разместени във всички посоки, рафтовете — разглобени, чекмеджетата зееха, сякаш дамата набързо ги бе претършувала преди бягството си. Холмс се втурна към шнура на звънеца, плъзна малкия плот и като бръкна, извади снимка и писмо. Снимката беше на самата Айрини Адлър във вечерен тоалет, а на плика бе написано: „За г-н Шерлок Холмс. Да остане тук, докато бъде потърсено.“ Приятелят ми разкъса плика. Тримата нетърпеливо зачетохме. Писмото бе написано в полунощ предната вечер и гласеше следното:

Драги господин Шерлок Холмс, Вие наистина се справихте чудесно. Успяхте напълно да ме заблудите. Допреди тревогата за пожара не бях заподозряла нищо. Но след като се улових, че съм се издала, се замислих. Още преди месеци ме бяха предупредили за вас. Бяха ми казали, че ако кралят реши да наеме детектив, със сигурност това ще сте Вие. Дадох ми и Вашия адрес. Да, с действията си ме накарахте да разкрия онова, което искахте да научите. Но дори когато ме обзе подозрение, ми беше трудно да помисля нещо лошо за онзи мил и любезен стар свещеник. Ала, знаете ли, аз самата съм обучавана за актриса. За мен мъжките костюми не са нещо непознато. Често се възползвам от свободата, която те предлагат. Изпратих Джон, кочияша, да ви наблюдава, изтичах на горния етаж,

облякох дрехите си за разходка, както ги наричам, и слязох долу тъкмо когато Вие си тръгнахте.

Е, последвах Ви до вратата на Вашия дом и се уверих, че действително от мен се е заинтересувал прочутият господин Шерлок Холмс. След което доста неблагоприятно Ви поздравих с „Добър вечер“ и се отправих към Темпъл, за да се срещна със съпруга си.

Двамата с него решихме, че най-добрият ход е бягството, след като ни преследва такъв страховит противник, така че, когато дойдете утре, ще намерите гнездото празно. Що се отнася до снимката, нека Вашият клиент бъде спокоен. Аз обичам и ме обича един по-добър от него човек. Кралят може да прави каквото желае. Човекът, с когото той постъпи така жестоко и несправедливо, няма да му създава неприятности. Ще задържа снимката само като предпазна мярка и ще я запазя като оръжие, което винаги ще ме закриля от всякакви стъпки, които той би могъл да предприеме занапред. Оставям друга снимка, която той може да пожелае да притежава, и оставам, драги господин Шерлок Холмс, искрено Ваша.

Айрини Нортън,
по баща Адлър

— Каква жена, ах, каква жена! — извика кралят на Бохемия, след като тримата прочетохме посланието. — Нали ви казах колко е интелигентна и решителна! Нима не би станало от нея чудесна кралица? Не е ли жалко, че не е от моя ранг?

— От това, което видях и научих за дамата, тя наистина изглежда от съвсем друг ранг, сравнена с ваше величество — хладно заяви Холмс. — Съжалявам, че не успях да доведа задачата, възложена ми от ваше величество, до по-успешен завършек.

— Напротив, драги ми господине — извика кралят. — Не би могло да има по-успешен завършек. Зная, че тя няма да наруши думата си. Снимката сега е на точно толкова сигурно място, колкото би била и в огъня.

— Радвам се да чуя, че ваше величество смята така.

— Безкрайно съм ви задължен. Моля ви, кажете ми по какъв начин да ви се отплатя. Този пръстен... — той свали пръстена със смарагд във форма на змия от ръката си и го подаде върху дланта си.

— Ваше величество притежава нещо, което за мен ще е много по-ценно — рече Холмс.

— Само кажете кое е то!

— Тази снимка!

Кралят го погледна удивено.

— Портретът на Айрини! — извика той. — Но, разбира се, щом го желаете.

— Благодаря ви, ваше величество. Тогава не остава друго, което може да се направи по вашия въпрос. Имам честта да ви пожелаая приятен ден — той се поклони и като се обърна, без да забелязва ръката, която кралят му бе протегнал, се отправи придружен от мен към квартирата си.

Така бе предотвратен един голям скандал, който бе надвиснал над кралство Бохемия, а най-добрите планове на господин Шерлок Холмс бяха провалени от съобразителността на една жена. Преди Холмс имаше навика да се присмива на женската интелигентност, но напоследък не съм чувал такива изявления от него. А когато говори за Айрини Адлър или когато стане дума за портрета ѝ, винаги я нарича с почетната титла Жената.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.